32e jaar. — Nr 18. Dinsdag 10 Februari 1885.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt nr 37-39, te Tongeren.**

ABONNEMENT

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centiemen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

☞ De personen die tot heden hun abonnement aan den *Postrijder* niet betaald hebben worden verzocht ons het bedrag te doen toekomen, zoo niet zal hun eene kwittantie door den post aangeboden worden met verhooging der kosten.

TONGEREN, DEN 10 FEBRUARI.

Vrije onderwijzers.

In antwoord op eene vraag der middensektie aangaande de onderwijzers, die om gewetenskwesties, in 1879 het officieel onderwijs hebben verlaten, schrijft M. Thonissen het volgende :

1° Dat, zoo rechtveerdige maatregelen genomen zijn ten voordeele der officieele onderwijzers, die nu in beschikbaarheid gesteld worden, er ook reden bestaat dergelijke maatregelen voor te stellen ten voordeele der gewezen onderwijzers, die hun ontslag gegeven hebben ;

2° Dat de departementen van binnenlandsche en buitenlandsche zaken op dit oogenblik onderzoeken welke maatregelen er kunnen genomen worden om eene rechtmatige voldoening te geven aan de reklamen, welke ingediend worden ;

3° Dat men moet onderzoeken of er geen maatregelen moeten genomen worden, om de rechten te vrijwaren van de onderwijzers, die, na de wet van 20 september 1884, het onderwijs zouden verlaten hebben, om in de aangenomen scholen over te gaan.

De middensektie drukt den wensch uit dat die rechtmatige voornemens spoedig zouden verwezentlijkt worden.

Ziedaar een kort begrip van het verslag der middensektie.

Benoemingen.

De *Echo du Parlement*, opgesteld (volgens den oud-minister Rogier) voor de dommerikken, heeft eene gewichtige ontdekking gedaan...

Te Tongeren is een katholieke onderwijzer benoemd tot bestuurder der kosteloze gemeenteschool ; een andere tot professor bij de lagere school, en nu zal een derde benoemd worden tot greffier van het vredegerecht.

Is 't niet wreed ?

Gedurende de zes schandjaren van het geuzenbestuur mocht geen enkele katholiek, om 't even tot welken post, tot een staats- of gemeenteambt geroepen worden, en nu nog zouden al de benoemingen uitsluitelijk moeten voor geuzen zijn.

Wij, van onzen kant, zien met genoegen dat de katholieke onderwijzers niet vergeten worden als er spraak is van openbare bedieningen ; men moest hen, in vele gevallen, den voorrang geven, eensdeels om hen schadeloos te stellen voor de groote verliezen, die de geuzen hun hebben doen uitstaan anderdeels om het volk te bewijzen, dat de *Echo du Parlement*, en andere *égouts* van zijne soort, laffelijk liegen, wanneer zij de katholieken voorstellen als koewachters, dommerikken enz.

Zij, die bekwaam worden geacht om professor en greffier te worden, zijn mannen met kennis en verdienen eene bevordering.

En hoevelen van dien aard telt het katholiek onderwijs niet ?

Gezant bij den paus.

De *Moniteur* van gister morgend bevat het volgende :

Mgr Rotteli nog weerhouden zijnde te Constantinopel, door de regeling van belangrijke zaken, heeft Mgr Rinaldini gister aan den heer minister van buitenlandsche zaken *ad interim* eenen brief van kardinaal Jacobini overhandigd, hem aanstellende bij het Belgisch gouvernement, als tusschentijdig zaakgelastigde van den H. Stoel.

Van eenen anderen kant meldt een telegram uit Rome dat de heer baron Pitteurs in het Vatikaan in openbaar gehoor is ontvangen en de eer heeft gehad aan Z. H. Leo XIII de brieven te overhandigen welke hem aanstellen als gevolmachtigd minister van Z. M. den Koning der Belgen bij den H. Stoel.

De diplomatische betrekkingen tusschen België en het Pausdom, eertijds op zulke onbeschofte wijze door den heer Frere-Orban verbroken, zijn thans bijgevolg officieel hersteld.

De doctor **Mooren** van Dusseldorf zal te Luik zijn in het *Hôtel de l'Europe* den 13 maart aanstaande.

BINNENLAND

— Bij een koninklijk besluit van 17 december nog in den *Moniteur* niet verschenen, maar ten kennis van het personeel gebracht, is de jaarwedde der kontroleurs en bureeloversten van het post- en telegraafwezen met 500 fr. verhoogd.

O Van den Peereboom !

— Men verzekert dat, zeer waarschijnlijk, de groote manœuvers of kleine oorlog dit jaar geene plaats zullen hebben. Dat soldatenspelleken kost veel geld en, daar de spaarzaamheid aan het dagorde is, zal iedereen dien maatregel uitmuntend noemen.

— Wij hebben gemeld dat de werklieden van den ijzerenweg, dank aan minister Vandenpeerenboom, eenen aanzienlijken opslag hebben gekregen.

Volgens het geuzenblad hebben de werklieden geene de minste reden om zich daarover te verbeugen. Om te mogen kontent zijn zouden zij zooveel, ja meer moeten winnen dan een minister, een bisschop, een pastoor (?) een gouverneur, een luitenant (?) of een ander hooge beambte.

De luitenanten en de pastoors zullen aardig staan te zien dat zij ook al onder de hooge beampten gerekend worden !

Dat daargelaten zijn wij benieuwd om te weten door welke middelen het socialism er toe zal geraken om machinisten, ajusteurs en draadjesmakers zooveel te doen winnen als een..... minister.

In afwachting dat de tijd aanbreekt, meenen wij dat de verstandige werklieden zullen zeggen : liever 10 of 20 frank opslag per maand in de hand dan een traktement van minister in de kolommen van het geuzenblad.

Ook zou het bladje ons wel eens mogen zeggen of al de socialisten zooveel winnen als burger Anseele, bij voorbeeld.

Want de gelijkheid, ziet ge, is bij die mannen ook maar goed voor hen die er alles bij te winnen en niets te verliezen hebben.

EXPEDITIE IN SOEDAN.

TIJDINGEN OVER KHARTOEM.

Eene depeche uit Kairo meldt dat het eerste nieuws van den val van Khartoem, aldaar ontvangen werd door eene depeche uit Londen. De officieele depechen, te Kairo ontvangen, werden niet openbaar gemaakt.

Te Londen verzekert men dat generaal Wolseley al de partikuliere berichten van de korrespondenten der engelsche dagbladen achtergehouden heeft.

SIR WILSON VOOR KHARTOEM.

Nadere bijzonderheden omtrent den optocht van kolonel Wilson naar Khartoem melden dat slechts een van zijne twee stoomboeten te Khartoem aangekomen is. De andere strandde halfweg.

De arabieren onderhielden op de oevers voortdurend een hevig vuur op de boot van Wilson, maar deze vaarde niettemin door. De vijand had vier Kruppkanonnen te Halfiych, waarmee hij de boot van Wilson beschoot.

Het was voor de engelschen onmogelijk aan wal te stappen.

Alvorens terug te keeren, zagen de Engelschen dat het paleis, waarin Gordon woonde, geheel verwoest was.

Men is overtuigd dat Khartoem door verraad gevallen is.

Faraz-pacha, die met den nachtdienst op de stadswallen belast was, zou de poorten voor den vijand ontsloten hebben in den nacht van 26 januari.

De Arabieren te Metamnah wisten dat Khartoem gevallen was, vóór de Engelschen : zij vierden de overwinning door kanonschoten.

(Nadere bijzonderheden.)

Eene nadere depeche van generaal Wolseley bevestigt de reeds bekende bijzonderheden over Wilson's tocht, en voegt er nog bij, dat op het regeeringsgebouw te Khartoem, dat verwoest scheen te zijn, geene vlag uithing en dat slechts één man gedood en vijf gewond werden aan boord der stoomboeten.

De geruchten omtrent Gordon's lot zijn zeer uiteenloopend ; eenigen beweren, dat hij zich met eenige Grieken in de moskee van Khartoem zou verschanst hebben.

De val van Khartoem gaf de Shukryehstammen aanleiding, om tot den Mahdi over te loopen, zoodat thans aan beide Nyloevers vijanden legeren.

Een bode van den Mahdi kwam op 29 januari bij Wilson, om de Engelschen te bevelen zich over te geven om Mahomedaan te worden ; in geval van weigering zou hij hen allen uit den weg ruimen.

Naar men zegt, zou Faraz-pacha door verraad de poorten van Khartoem voor de troepen van den Mahdi geopend hebben. De sterkte van den vijand te Metamneh wordt op 2 a 3000 man geschat.

Generaal Wolseley zond bespieders uit naar Khartoem om inlichtingen omtrent Gordon's lot in te winnen.

GORDON TE KHARTOEM.

Het is zeker, zegt de *Figaro*, dat de Mahdi gedurende den tijd dat Gordon in Khartoem opgesloten was, betrekkingen met de stad heeft onderhouden. De valsche profeet moet wel overtuigd zijn geweest tengevolge der talrijke vrienden welke hij daar binnen de muren telde, dat de stad eens in zijne handen vallen zou. Het zijn de gevechten van 17 en 18 januari, door generaal Stewart geleverd, die Khartoem deden vallen, en Gordon in zijne handen leverde. De Mahdi heeft dezen gegrepen als represaille, denkende dat hij geen vertrouwen kon hebben in de beloften der Engelschen, toen hij zag dat de Engelschen zijne partijgangers zoo hevig bestookten. Wel had Wolseley den 1 december hem geschreven : « Engeland wil u meer goed doen dan gij het zelf denkt, » doch de daden weerspraken deze woorden.

BELEG VAN KHARTOEM.

Eenige herinneringen betrekkelijk het beleg van Khartoem :

Zelden had een zoo belangrijk en dramatisch beleg plaats. Wanneer Gordon in de stad aankwam, hadden ongeveer 10 tot 12 duizend inwoners de stad verlaten, zoodat de bevolking der stad, in 1856 door den khedif Mehemet-Ali gesticht op 15,000 inwoners gevallen was. Gordon deed de wijk vernieuw, waar de vluchtelingen gewoond hadden, en er vestingen opwerpen.

Op zekeren dag had hij gebrek aan poeier ; hij deed er maken. De generaal legde zelfs rond de stad mijnen aan, die de belegeraars, telkens zij de stad naderden, in de lucht deden vliegen, en dit geheurde honderde malen.

Hij deed papieren geld maken en veranderde de wrakken der oude schepen in kanonneerbooten, met welke hij den vijand op afstand hield der beide oevers van den Nyl. Deze booten dienden ook om op de oevers voeder en voorraad te halen.

Hij had zich intusschen te verdedigen tegen de lafhertigheid zijner eigene soldaten en de kleingeestigheid der inwoners. Zij wilden hem op elk oogenblik dwingen de stad over te leveren. Telkens het garnizoen een uitval moest doen, vluchtte het voor de Soedaneezen en men zal zich herinneren dat hij twee egyptische officiers deed fusilleeren, omdat zij met 200 soldaten de vlucht genomen hadden voor 8 Soedaneezen.

DE OPTOCHT NAAR KHARTOEM.

Wien de tijding van den val van Khartoem misschien het meest zal verrast hebben, dat zal waarschijnlijk generaal Wolseley zelf zijn.

Woensdag nog deed de generaal, in het Engelsch hoofdkwartier te Korti, een dagorde afkondigen, waarin hij hulde bracht aan zijne troepen, voor den moed en volharding, waarmee zij den moeilijken tocht door den woestijn volbracht hebben.

GERUCHTEN.

Men schrijft uit Londen :

Allerhande geruchten zijn thans alhier in omloop.

Men beschuldigt het gouvernement, reeds dinsdag avond de depeche van den val van Khartoem te hebben ontvangen. Het schijnt inderdaad dat het ministerie dien avond eene depeche ontving, meldende dat het gerucht van den val van Khartoem in omloop was.

Daar het hoopte dat het gerucht valsch was, heeft het ministerie die tijding niet doen kennen.

In den nacht van woensdag tot donderdag, omtrent 12 ure, ontving het gouvernement de officieele depeche van generaal Wolseley.

TE KHARTOEM.

Hoe is Khartoem nu eigenlijk door de troepen van den Mahdi ingenomen ? Door verrassing, verraad van het garnizoen ?

Tot nu toe weten wij het niet. Al wat wij weten is dat den 28 januari, kolonel Wilson gezien heeft dat Khartoem door opstandelingen bezet was.

Over de wijze waarop de inneming geschied is, zal hij misschien zelf weinig weten, want zooals de generaal meldt, heeft de kolonel het bevel moeten nemen.

Na de bezetting van Goebat was kolonel Wilson die het kommando van den gekwetsten generaal Stewart had overgenomen, aan boord van eene stoomboot naar Khartoem getrokken.

In het gezicht der stad gekomen, werd hij verrast door kanon- en geweerschoten, van op de oevers der rivier en van op de muren der stad op hem gelost.

Hij keerde dus terug, leed onderweg schipbreuk, en deed generaal Wolseley verwittigen, die vaartuigen uitzond om de schipbreukelingen af te halen.

GORDON PACHA.

Wat is er van Gordon-pacha geworden ? Is hij door den Mahdi gevangen genomen ? Had hij misschien de stad verlaten, deze laatste overlatende aan den vijand ?

Heeft hij zich met zijne troepen verschanst in de citadel, die van de eigenlijke stad Khartoem gescheiden is ?

Op al die vragen moeten wij het antwoord schuldig blijven.

Wij kunnen enkel herinneren dat Gordon-pacha eens verklaard heeft, dat hij nooit als gevangene in de handen van den Mahdi zou vallen en in het vijandelijke leger omgevoerd en tentoongesteld worden. Men besloot daarmit dat hij altijd een snelwerkend vergift bij zich had.

Ziehier de laatste tijdingen, die te Londen over het lot van generaal Gordon in omloop zijn :

Na het verraad der egyptische pachas zou Gordon zich in de katholieke kerk van Khartoem opgesloten hebben met den heer Nicolai, consul van Griekenland, vijftig Grieken en eenige kopten (egyptische kristenen) die deel der bezetting hadden gemaakt en hem getrouw waren gebleven. Gordon had reeds vroeger de kerk in een klein fort veranderd. Hij zou er zich gedurende verscheidene dagen heldhaftig verdedigd hebben, doch de Madhisten, vijftig maal talrijker, zouden geëindigd hebben met zich van de kerk meester te maken en generaal Gordon, die zich tot het uiterste verdedigde, zou een der eersten gesneuveld zijn.

De tijding der dood van den dapperen generaal veroorzaakte te Londen eenen diepen smart ; zelfs zij die hem niet kenden hebben deernis met zijn ongelukkig lot. Echter zijn er nog velen, welke aan de echtheid der tijding niet gelooven, en zij hebben wellicht geen ongelijk, daar de logentaal eene der voornaamste wapens is, waarvan de inlanders van Soedan zich tegen de Engelschen bedienen.

Wat er ook van zij, op dit oogenblik worden er in al de kerken van Engeland, Schotland en Ierland gebeden gelezen ten gunste van Gordon.

Men verzekert dat het lord Charles Beresford, bevelhebber der scheepsbrigade is, die ter hulp is gesneld van kolonel sir Charles Wilson, naar het eiland, waarop hij zich verschanst heeft. Ongelukkiglijk heeft lord Beresford maar een twintigtal soldaten bij zich, terwijl de Madhi, zegt men, er duizenden mannen heen zendt om de kleine troep van Wilson af te maken en vervolgens Goebat in te nemen.

Eene depeche uit Metemneh aan het londensche blad *Central News* gezonden, meldt de dood van generaal Gordon. Hij zou met den degen in de hand gevallen zijn aan het hoofd der hem getrouw gebleven troepen.

Eene depeche uit Merawi meldt dat de brigade Earle, die op den Nijl werkt langs den kant van Abu-Admed en Berber, het eerste gedeelte van hare zending vervuld heeft. Zij heeft den volksstam gekastijd, die over eenige maanden kolonel Stewart (sekretaris van generaal Gordon) en de heeren Power, consul van Engeland en Herbin, onderconsul van Frankrijk, omhals bracht. De dorpen van gemelden volksstam, nabij den waterval Bahami gelegen, werden beschoten en in asch gelegd.

Het schijnt thans buiten allen twijfel, dat Italie gaat deelnemen aan de engelsche krijgsverrichtingen in Soedan. In al de italiaansche havens worden groote toebereidselen gemaakt voor het verzenden van een groot getal troepen naar de oevers der Roode Zee. Dit ware de eerste gewichtige toepassing van het Engelsch-Italiaansch Verbond.

Het parlementaire onweder, dat ongetwijfeld ten gevolge van de inneming van Khartoem over het hoofd van het Engelsch ministerie zal losbreken, zal maar binnen eenige dagen kunnen uitbersten, daar de engelsche Kamers maar op den geregelden dag, zijnde den 19 februari aanstaande, zullen bijeenkomen.

Politiek overzicht

De anarchisten van Parijs hadden aangekondigd dat zij verleden zondag, eene groote meeting in de opene lucht zouden houden op de Operaplaats. Om die betooging te beletten heeft de fransche regeering niet geaarzeld tot de aanhouding der inrichters te doen overgaan. Onder hen bevindt zich Leboucher, onlangs door de assisen veroordeeld en Murjas, opsteller van het dagblad *la Bataille*, die om vier ure op de Beursplaats werden aangehouden, op het oogenblik dat zij bijeenroepingen voor de meeting der Operaplaats uitdeelden. De andere aangehouden anarchisten werden gevat om negen ure des avonds, op het oogenblik dat zij in de Coquillierestraat bij eenen wijnverkooper vereenigd waren en onder elkander de bulletijns deelden, die moesten uitgedeeld worden. Zij zullen vervolgd worden als daders of medeplichtigen eener aanhitsing tot samenscholingen op den openbaren weg.

Het fransch ministerie van oorlog heeft de volgende depeche ontvangen van generaal Briere de l'Isle uit Dong-Song, 6 dezer : « Wij hebben gisteren middag eene stelling van drie forten aangevallen, welke het verschanst kamp van Dong-Song beheerschten. Zij werden gemakkelijk ingenomen. Onze troepen hebben een wonderbaren ijver, tucht en moed aan den dag gelegd. De nacht alleen onderbrak den aanval. In de vroegte zullen onze troepen den optocht naar Dong-Song en den weg naar Longson voortzetten. »

Eene andere depeche meldt dat geheel het verschanst kamp van het chineesch leger te Dong-Song in de handen der Franschen is. De verliezen der Franschen zijn gering. De Chineezen zijn terug gedreven tot den weg van Mandarine. De Franschen zijn nog slechts twee dagmarschen van Longson verwijderd, doch zij zijn verplicht hun leger neer te slaan, om de troepen te laten uitrusten en voorraad op te doen.